

Чәршәнбә
күнүндә
чешмә
башында...

АШЫГ
ӘЛӘСКӘРІНІ
АНАДАН
ОЛМАСЫНЫН
175
ИЛЛИНИ

АЗӘРНӘШР
БАКЫ-1999

АЗӘРНӘШР
БАКЫ-1999

ББК(Аз)2
Ч38

Топлајыб тәртиб едәни
вә өн сөзүн мүүллифи
Ислам Садыг

Рәссамы
Тале Мәлик

Ч38 **Чәршәнбә күнүндә, чешмә башында.**
Азәрнәшр, Б; 1999. 92 сәһ.

Сазын, сөзүн Әләскәр дүңјасы, Әләскәр зирвәси
вар. Бу дүңјаны дујаилар, о зирвәни корәнләр
сазын-сөзүн сәһринә дүшмәјә билмир. Бу китабда
топланмыш ше"рләр дә Әләскәр сазын-сөзүнүн
сәһри илә јаранмышдыр.

4702060102 - 5
Ч38 М - 651(07) - 99

ББК(Аз)2

©Азәрнәшр, 1999

Сазын Әләскәр дүңјасы, сөзүн Әләскәр зирвәси вар.
Әләскәр сазыны дүңјалашдыран онун сөзү, Әләскәр
сөзүнү зирвәләшдирән онун сазы олмушдур. Туфарганлы
Аббасдан, Гурбанидән, Хәстә Гасымдан, Хәјјат
Мирзәдән, Дилгәмдән, Молла Чумадан, Ләзки Әһмәддән
сонра сазын сөзә, сөзүн саза сәјкәнцији аиларда һансы
мә"чүзәләрини јарандығыны Ашыг Әләскәр јетидән
ортаја гојду:

Үрүсхәт вер, сөзүм дејим гајым, аға!
Јујар гәссал, гәдним бүкәр гајым аға.
Ләззәт верәр бал гатанда гајмаға
Ошлардан да ширин олар иарын үз.

Әләскәрә гәдәр саз да варыды, сөз дә. Әләскәрә
гәдәр мәчлисләрдә сазын да јери јухары башцајды, сөзүн
дә. Ашыг Әләскәр гүдрәти, Ашыг Әләскәр сәнәти сазын
да, сөзүн дә һөрмәтиниң үстүнә һөрмәт кәтирди. сазын-
сөзүн гәдир-һијмәтиниң бир аз да артырды:

Ғышда дағлар ағ кејинәр, јаз-гара,
Сағ дәстилә ағ кағызә јаз гара.

Өсөр јелләр, гәһр ејләјәр јаз гара,
Дашар чајлар, кәләр дашлар чата-чат.

Сөзләрин дузулушу, сөсләниши, мусигиси, ачычылыгы, мисраларын поетик тутуму, ше"рин санбалы, сипләти ешидәни дә, охујаны да һејран гојур. Бурда ше"ри тә"рифләмәјә еһтијач јохдур. Тәриф бу ше"рә хәләл кәтирә биләр. Оун тә"рифи дә өзүлә әкиз јараныб, сөзләрә сыгал чәкән гүдрәтин әли онун тә"рифини дә ше"рин бојуна бичиб. Писи, ахмагы тә"рифләмәклә һөрмәтә миндирмәк олмас. Сөз дә инсан кимидир. Јахшы сөз өзү өзүнү һөрмәтләшир, пис сөз өзү өзүнү һөрмәтдән салыр.

Ашыг Әләскәр сазыјла, сөзүлә нечә-нечә үрәкләри сәһирләди, овсунады, көрәнләрин көнүлләриндә, ешидәнләрин јадлашларында галды.

О кимидир башымда чалыр, чагырыр,
Көзәл һавалары гулагымдадыр.
Елә бу саат да, елә бу ан да
Маһнысы дилимдә, додағымдадыр.

Бөјүк шаһримиз Осман Сарывәллинин дилиндән, додағындан дүшмәјән маһнылар да, гулагындан кетмәјән һавалар да Ашыг Әләскәрни иди. Бу маһнылар, бу һавалар һардан кәлиб Осман Сарывәллинин гулагтарына чатмыш, додагында, дилиндә јуваланмышды:" Өлмәз

сәнәт, әбәди јашар сәнәт беләдир, дујан көнүлләрдә өзүнә јурд салыр, јува гурур.

Мәммәд Аслан илһамынын әтәјиндән тутуб сөз дағына чыхыр ки, орда өзүнә бир дахма гурсун. Анчаг башыны јухары галдыраңда көрүр ки, орда бир гала вар. Бу галаны да ким јапа, ким јапа, Ашыг Әләскәр:

Һачан сәни "ичсәм", нурам!
Сән ки варсан, демәк, варам!
Дага чыхдым дахма гурам,
Көрдүм гала јапыбсанмыш!

"Адым Әләскәрди, Көјчә маһалым!" Јенә дә ады Әләскәрди, јенә дә Көјчә маһалыды. Көјчәдә бир нәфәр көјчәли галмаса да, Ашыг Әләскәр гәбријлә, сүмүкләријлә багланыб галыб Көјчәдә. Јәгин онун руһу да Көјчәнин көјләриндә долашыр. О руһ да бөјүк сәнәт-карын мөзарындан зуага кетмәз.

Ислам Садыг

Осман САРЫВƏЛЛИ

О КИМДИР БАШЫМДА ЧАЛЫР, ЧАҒЫРЫР

Яныглы бир һава кәзир башымда,
Онун көнүл оду һеч азалмајыр.
Гүрбәтдә, һичранда, вүсал дәминдә
О мөндөн бир ан да ајры галмајыр.

Бә'зән узаглара дүшүр күзарым,
Кәзирәм дүнјаны-кәзир мөнимлә;
Дәрин дәрјаларын ағ јелкөнилә
Үзүрәм суларда—үзүр мөнимлә.

Үмманда ширмајы, сөдәф ахтаран
Һансы гәввас үзүб белә дәриндә?
Һансы зәркәр белә зәриф ишләјиб
Алмаз тозларыны зәр үзәриндә?..

Чыхдым зирвәсинә гарлы Гошгарын,
Уча Лөлвәрин дә, Алакөзүн дә;
Гар гузеј јерләрә јатыр, билирәм,
Јери вар дағларда ширин сөзүн дә...

Хәјал көһләними чапдым нечә ил—
Кәздим Көјчәни дә, Кәлбәчәри дә;
Сечдим бир-бириндән дүррү, көвһәри,
“Сәнки-сијан”ы да, “симү зәр”и дә...

Ширин маһнылары дилимдә онун
Атымы обадан-обаја сүрдүм;
О габил, о камил, мүдрик устады
Һәр заман мәчлисин башында көрдүм.

Бәс нечә сығышды о дағ көвдәли
Әјләшиб бир кичик дөшөкчә үстә?
“Көјчә күлү” чалды көјчәк охуду
Көјчә саһилиндә о, “Көјчә” үстә...

Нечә харрат кәлиб, хәјјат кедибдир,
Елә нахышлар вар күлү солмајыб;

Китабдан-китаба көчүрүб, лакин
Устадым савадда хэттат олмайб.

Доландым башына Очаг дагынын,
Доланды мөнимлө о маһнылар да...
Гошмалар дилимдө елө жанды ки,
Ајағым алтында әриди гар да...

Гәлбимдө нөгмәләр жува салыбдыр,
Нижә мунис олуб мәнә маһнылар?
Сонра анладым ки, сәбәбсиз дежил...
Мөним дө бир азча ашыгығым вар.

Әлимдө чилову дәли көһләнин
Маһны дејә-дејә ендим Кәпәздән.
Һаваны дәјишмәк истәдим, лакин
Ајрыла билмәдим јенә о сәсдән...

Нәркиз әриш олуp, бәнөвшә арғач,
Чичәји чичәјә тохујурам мән;
Бир маһны дағлара јаман јарашыр—
Ону јайлағларда охујурам мән:

“Көзәлләр сејранкаһысан,
Көрүм сәни, вар ол, јайлағ!
Ачылсын күлүн, нәркизин;
Тәзә мүргүзар ол, јайлағ!”

Көзүм галды сијаһ телдә,
Бүлбүл өлдү мејли күлдә;
Бир кәсим јох гүрбәт елдә,
Сән мәнә гәмхар ол, јайлағ!”

О кимдир башымда чалыр, чағырыр
Көзәл һавалары гулағымдадыр?
Елә бу саат да, елә бу ан да
Маһнысы дилимдө, додағымдадыр.

Садәчә көрүнән устаднамәләр
Дәрин дәнннзләрдән даһа дәриндир;
О ширин маһнылар, зәриф гошмалар
Устадлар устады Әләскәриндир!..

Зодлу МИРЗЭ БЭЈЛЭР

ӘЛӘСКӘР

Кушеји-сәһрада, тәнһа нишиндә
Сән ки, јаздын бу үнваны, Әләскәр!
Чилләнин күнүндә, гыш мөвүмүндә
Баһар етдин зимистаны, Әләскәр!

Намәниз гәлбими хејли ојатды,
Мәтләби мовзунду, хуб кәләматды,
Јусифин көјнәји Јәгуба чатды,
Абад етди бу Кән'аны, Әләскәр!

Ашигәм мән сәнин ихтилатына,
Нәзминә, фәрдинә, хош әбјатына,
Афәрин, афәрин әсли затына,
Сән исән һафизии-сани, Әләскәр.

12

Кәрчи мүләббиссән ев либасында,
Шаһидәм, шарибсән һагын тасында,
Бу Азәрбајчанда, түрк арасында,
Сәнин кими шаир ханы, Әләскәр?!

Һазырам дурмаға мән гуллуғунда,
Кәзмәмишәм намәрд сағы-солунда,
Имтаһандан чыхан достун јолунда,
Әсиркәмәм, билләһ чаны, Әләскәр!

Әчәб нәзм хош әфрады јазыбсан,
Вәсфә лајиг ичтиһады јазыбсан,
Ләгәби бурахыб ады јазыбсан,
Унутмарам бу зәбаны, Әләскәр!

Сәһв етдим ләгәбим сәтрә сығышмаз,
Ләфзи сәгил салар, бәһрә сығышмаз,
Иншаллаһ гәзәбә, гәһрә сығышмаз,
Әфв ејлә сән бу нөгсаны, Әләскәр!

Тәвәгге едирәм салма гејлү гал,
Бу кәлән кәлмәдән олма кәчхәјал,

13

Әкәр охумасан шүглүзүммә гал
Һәр мәчлисдә бу дастаны, Әләскәр!

Мән белә сәнәтә маһир дежиләм,
Бахма, өз-өзүмә фахыр дежиләм,
Һәрчәнд ки, язырам, шаир дежиләм,
Бағышларсан бу Мирзаны, Әләскәр!

Ирәванлы МИРМӘЧИД

ӘЛӘСКӘР

Зивәр вурмаг мјәссәрди сөзүнә,
Һејран галдым камалына, Әләскәр.
Бир һөкм гүдрәт вар һәр кәламында,
Әһсән көвһәр чәлалына, Әләскәр.

Сән олдун гәлбимин кирами¹ даһа,
Әјилмәз күл тәбин султана, шаһа.
Бүтүн кәлмәләрин лә'л, киранбаһа².
Зәр гатылыб зүлалына, Әләскәр.

Еј каш ки, үнванын ола ағ мәсчид,
Камалын дәрјады, һүнәрин Рәшид.
Бәсләр сәни үрәјиндә Мирмәчид,
А бисавад, хош һалына, Әләскәр.

1. Кирами — әзиз, гijмәтли.

2. Киранбаһа — гijмәтли

Ашыг ШӘМШИР

ӘЛӘСКӘР

Бөжүк тачидарым, камил сәнәткар,
Сәнсэн мәним пак устадым, Әләскәр.
Жадымдан чыхарса жаздығын әш'ар
Гопар о күн гижәмәтим, Әләскәр.

Үрәжимдә истәк, даһы сән олдун,
Сәнәтимин гилбәкаһы сән олдун.
Идракымын мөһри, маһы сән олдун,
Фикрим, зикрим, бир баратым, Әләскәр.

Шәмс олуб дүшүбсән сән дилдән-дилә,
Нәгмән пәј верилиб багда бүлбүлә.
Хәзинә анбарын багидир хәлә,
Ачытыб базарын "сатым", Әләскәр.

Рә'јада дәрс дедин, өрәтдин мәни,
Пак сахладын ешги, нәфси, бәдени.
Фәрәсәт мө'чүзү санырам сәни,
Һагды ки, вар е'тигадым Әләскәр.

Сән мәнә сәадәт, барат вермисән,
Шәмширин гәлбинә ганад вермисән.
Зәррин ирәхтили Гырат вермисән,
Дурур сән вердијин атын, Әләскәр.

Азерб. АССР. Республ
Б. БЛИОТ
ИМ М Ф Ахундова

ЛӘЛ ӘЛӘНДИ

Сөһбәт дүшдү Әләскәрдән
Мәчлисә нур чиләләнди.
Санки лејсан булудундан
Јер үзүнә ләл әләнди.

Јагут алдым базарындан,
Әжилмәјөн вугарындан
Хәзинәндә мирварындан
Нечә габлар көзәләнди.

Камил, бөјүк сәнәткарым,
Усталыгда үмидварым,
Ипәк кими сарым-сарым,
Сөзүнә зәр бәләләнди.

Әһсән белә көһәркана,
Чатыб уча ада-сана,
Чөваһир төкүб мејдана,
Кәлиб көрән шө"ләләнди.

Сәнәтиндән алыбды ад,
Шәмшир олуб фәрәһлә шад,
Һамы дејир бу бисавад
Әрәб-фарсы нә биләнди!!!

Мискин ВӘЛИ

ӘЛӘСКӘРДИ

Телли сазы мин дил ачан
Әләскәрди, Әләскәрди.
Көнүлләрә ишыг сачан
Әләскәрди, Әләскәрди.

Җарда дүшсә ашыг бәһси,
Хоша кәлән һәр кәлмәси,
Көјләрә учалан сәси
Әләскәрди, Әләскәрди.

Ашыг олан бирәр-бирәр,
Севир, жазыр, едир әзбәр,
Камил устад, синәдәфтәр
Әләскәрди, Әләскәрди.

Али ишдә, алим јанда,
Гижмәт алан имтаһанда,
Өлмәз инсан бу чаһанда
Әләскәрди, Әләскәрди.

Ашыг Вәли, бу дүнјада,
Тә"риф сөјлә тәмиз ада,
Устадыны кәтир јада,
Әләскәрди, Әләскәрди.

Һәсән ХӘЈАЛЛЫ

ӘЛӘСКӘР

Сән олдун дүнјада сөз үмманымын
Әшрәфи, инчиси, ләли, Әләскәр.
Көтүр телли сазы Сәһнәбанынын
Ајағы алтында ләли, Әләскәр.

Сәни даһи билиб бүтүн бәндәләр,
Ашыглар, шаирләр, һәм ханәндәләр.
Бахды камалына жүз данәндәләр,
Деди ашыглыгына бәли, Әләскәр.

Ариф мәчлисиндә дедин бир хана,
Һәр үрәкдә гала јапдын бир хана,
Баш әймәдин бир султана, бир хана,
Дедин адларына зәли, Әләскәр.

Һачыларә нөкәр олду әзәлин,
Дедин көнүл, бу сәнәтдән үз әлин.
Шаһмара бәнзәтдин оғрун көзәлин
Һөрүб бағладығы тели, Әләскәр.

Ким жыхылса једин онун дадына,
Пәрванә тәк јандын елин одуна.
Хәсисләрин, ачкөзләрин адына
Дастан јаздын нә күлмәли, Әләскәр.

Вәфасыздан күл үзүнү әјибсән,
Јар јолунда Мәчнун дону кејибсән,
Ешгин атәшиндән өзүн дејибсән
Һәм ашыг, һәм дәрвиш, дәли, Әләскәр.

Көзәлләрин күл үзүндә сөзүн вар,
Сөнүб Кәрәм, сөнмәз одун, көзүн вар,
Тәчнисиндә нечә нарын үзүн вар,
Сөзә гошдун ајы, или, Әләскәр.

Хәјаллы дәрсини алды Көјчәдә,
Шириң хәјаллара далды Көјчәдә,
Нурундан нур алыб галды Көјчәдә,
Һагверди, Исмихан, Әли, Әләскәр.

Әһмәд ЧӘМИЛ

ГОЧА АШЫГ

Ашыг Әләскәрә

"Өзүн кетдин, сөзүн галды дүнјада"

Ашыг Әләскәр

Гоча ашыг, һәр динәндә
Сән бахтына гара дедин.
Дәрд ашыб-дашды синәндә,
Аһыны дағлара дедин!

Сөһбәт ачдын өз елиндән,
Гәмли дағлар көзәлиндән...
Тарих боју зүлм әлиндән
Елләр кәлди зара, дедин!

Сән сазынла кәздин гоша,
Дәрја кими кәлдин чоша.

Гој җем олум гызылгуша,
Баш өјмөјим сара, дедин!

Оғрун бахыб һәр көзәлә,
Мизраб вурдун телдән-телә,
Хош сәсинлә галхыб зилә,
Дил вермә өғјара, дедин!

Сөзүн кәзди ел-обада,
Гул олмадын пула, ада.
Гул олмагданса дүнјада
Гој чәкилим дара, дедин!

Елләр бојандыгча гана,
Кәрәм кими дојдун чана,
Дәрди-дили јана-јана,
Саз көтүрүб јара дедин!

Алны ачыг, башы уча,
Дүнја көрмүш ариф гоча!
Чаванлыгда бир дојунча
Күлүб, чалыб, чағырмадын.

Јурдумузда јаз олалы,
Бүлбүлләр пәрваз олалы,
Мәчлисләрдә саз олалы,
Дилдән-дилә дүшдү адын.

Еј мәчлисләр јарашығы,
Еј ше'р, сәнәт ишығы,
Ел шаири, ел ашығы,
Нә руһ охшар тәбин вардыр!

Ешгин сафдыр, сөзүн дәрин,
Түкәнмәздир дәрди-сәрин...
Дилә дүшмүш нәғмәләрин
Сәндән бизә јадикардыр!

1936

Микајыл АЗАФЛЫ

ӘЛӘСКӘР БАБА

Ашығ Әләскәрин гәбри үстә

Еј мүгәддәс уstad, зијарәт үчүн
Үстүнә кәлмишәм, Әләскәр баба.
Низами, Фүзули, Нәсими кими
Пир даһи билмишәм, Әләскәр баба.

Чанымы үзмүшәм гејрәт јолунда,
Елләр һарајында, мөһләт јолунда,
Мән дә сәнин кими сәнәт јолунда
Ағлајыб-күлмүшәм, Әләскәр баба.

Елиндән, јурдундан итән оғлујун,
Дүнјадан бејмураз өтән оғлујун,
Һәсрәтдән ағлајан вәтән оғлујун
Јашыны силмишәм, Әләскәр баба.

Вичданы саф олан саз сәнәткары,
Аләми јандыран јүз сәнәткары,
Ҳагг кәзиб тапмајан дүз сәнәткары
Дәрдини бөлмүшәм, Әләскәр баба.

Азафлыјам аһы-аман мәнимлә,
Јаранды гара күн, јаман мәнимлә,
Дүз јола кетмәди заман мәнимлә
Елә бил өлмүшәм, Әләскәр баба.

Ҳүсејн АРИФ

АШЫГ ӘЛӘСКӘРӘ

Кәзиб оба-оба, долашыб кәнд-кәнд,
Бир әср өмр етмәк көр нә демәкдир.
Дөзүб оба-оба, одланыб кәнд-кәнд,
Көзүлә аловлар көрмәк демәкдир.

Аләми көнлүнүн һәмдәми билди,
Чәкди хәјалыны дағлар, аранлар.
“Көјчә гар әлиндән зара кәлибдир,
Муған һәсрәт чәкир а јаға гар-гар”.

Дәрдини елләрә сазла даңышды,
Көјчә маһалынын, Көјчә көлүнүн.
Ешгијлә нечә јол јаныб алышды,
“Көјчә көзәлинин”, “Көјчә күлүнүн”.

Әкинчи јанындан кәлиб-кечөндө,
Јадына нә дүшдү, јағыш булуду.
Халгын талејини фикирләшөндө
Дәрди торпаг дәрди, су дәрди олду.

Кәзди Гарабағда, Милдә, Муғанда,
Чамаат башына дөндү нә дөндү.
Устадлар устады сајыланда да
Устады јанында шакирдә дөндү.

Тәмкинли дурушу, уча гамәти.
Икид бабалары хатырладырды.
Онда Дәдә Горгуд әгли, никмәти,
Һәм дә гоч Короғлу вугары варды.

Өмрүн әввәлиндән ахырынадәк
Саза бағласа да өз үрәјини,
Јер әкиб, су чәкиб, тохум сәпәрәк
Зәһмәтлә газанды дуз-чөрәјини.

Әлләр тәрпәнмәди онун сәсилә,
Ағачлар ојнајыб, дашлар гызанда,

Гыргынлар дајанды бир кәлмәсилә
Бејинләр гудуруб, башлар гызанда.

Гыјмады јахшыја, гыјмады мәрдә,
Бир дост архасында бир маһал олду.
Јери билиндикчә хејирдә, шәрдә
Кәнч икән мө'тәбәр ағсағгал олду.

Залымлар өнүндә титрәди зағ-зағ,
Атдығы һәр күллә һәдәфә дәјди.
О, Вагифдөн сонра, Вурғундан габаг
Елә бил саз тутуб, сөз демәлијди.

Ашыг ӘКБӘР

СӘНИН

Ашыг Әләскәрә

Сәнәт мәчлисиндә еј бөјүк уstad,
Јерин баш тәрәфдә көрүнәр сәнин!
Гәдирбилән ашыгларын дилиндә
Һәр кәлмән олубдур бал-шәкәр сәнин!

Ашыг, адын-санын тутуб аләми,
Сәнсән үрәкләрин инди һәмдәми.
Ары чичәкләрдән бал чәкән кими
Көнлүм сөзләриндән бал чәкәр сәнин!

Бөјүк уstadларла гошадыр адын...
Кениш ачылыбды голун-ганадын.
Шакирди олардым сән төк уstadын,
Көрсәјдим үзүнү мән әкәр сәнин!

Әкбәрәм, адына чох һөрмәтим вар,
Бир дагсан әримәз зирвәндәки гар.
Әсрләр кечдикчә јадикар галар
Әһдин, әманәтин Әләскәр, сәнин!

Мәммәд АСЛАН

ҖЕЛРӘТ

Ашыг Әләскәрә

Сәрт гәјалы сөз дагыны
Мисра-мисра чапыбсанмыш!
Кимсә тапа билмәдији
Бир хәзинә тапыбсанмыш!

Чәһд еләдим көрәм сәни,
Тутдум чәмән чәһлимини,
Гошмаганад көһләнини
Сән дөрднала чапыбсанмыш!

Әләскәрсән, зәр тачын вар,
Хиридарсан, алычын вар,
Сөздә Мисри гылынчын вар—
Илдырымдан гопубсанмыш!

Һачан сәни “ичсәм”, нурам!
Сән ки варсан, демәк, варам!
Даға чыхдым дахма гурам,
Көрдүм гала жапыбсанмыш!

Сабир РҮСТӘМХАНЛЫ

ӘЛӘСКӘР ОЧАҒЫНДА

Ашыб кетдик Кәлбәчәрдән Көчәжә,
Атымызы даға-даша сүрмәдик.
Бу улусдан о улуса адладыг
Өзкәсинин гапысыны дөймәдик.

Ејни дағлар, ејни чәмән, ејни күл,
Ејни торпаг, ејни оба, ејни дил.
Суларынын нәғмәси дә ејнидир,
Чәјлар дағын көзләринә сүрмәдир.

Һагвердини саз үстүндә һағладыг,
Исмиханы сөз үстүндә жохладыг,
Әләскәрә диз үстүндә ағладыг,
Анчаг ондан дирисини көрмәдик...

20.IX. 1984
Көчә

Зәлимхан ЈАГУБ

ЈЕТИМ МӘЗАР

*Ғабир дедим, гәдим Көчә, Әләскәрим јада дүшдү,
Башдан ашан, долан дашан дәрдим-сарим јада дүшдү.*

Көзләри јол чәкән Әләскәр дәдә,
Дағларда төкләнән гәбринә гурбан!
Бәд кәлди бизләрә бу вахт, бу вә'дә,
Дөз, бу да заманды, сәбринә гурбан!

Һеч хејир тапармы сәнә тохунан,
Ара гарышшыран, пәл вуран олуб.
Дејирләр, руһуна дәјән, тохунан,
Дејирләр гәбринә әл вуран олуб.

Сәнсән һаг веркиси, Аллаһ адамы,
Көзүнә бахдығын булаға гурбан.

Һагтын әлләриндән ичдијин чамы
Дастана дөндөрән торпаға гурбан!

Кетдим нечә дөфә зијарәтинә,
Мәзар һејкәлиндән өпдүм, гајытдым.
Күвәндим күчүнә, мөһәббәтинә,
Одуну гәлбимә сөпдим, гајытдым.

Билмирәм ким олсун дәрдимдән һалы,
Бурда әлләрими сыхан әл һаны?
Үстүнә јығышан Көјчә маһалы,
Гәбринә јарашан о һејкәл һаны?

Мәним тәләјимнә, мәним ешгимнә
Дөјән чоһ олса да, дујан аз олду.
Нәсимнә, Фүзули мәзары кими
Сәнин дә мәзарын әлчатмаз олду!

Кедәрәм һәләбә, кедәрәм устад,
Кедәрәм Бағдада, кедәрәм устад.
Үз тутуб Көјчәјә кедә билмәсәм
Дағлары, дашлары дидәрәм устад!

Тутсалар чығыры, тутсалар јолу,
Јерин дамарыны ғырыб кедәрәм.
Илдырымдан тахыб ганады, голу,
Көјүн јахасыны чырыб кедәрәм!

Елә ки, гатыға дедиләр гара,
Елә ки, азғынлар һәддини ашды.
Аллаһ адамына саташанлара
Аллаһ јаман дәјди, јаман саташды!

Јалан данышса да һејрини күдән,
Һәгигәт јенә дә шаһыјды, устад!
Зәлзәлә дејилди јери төрпәдән,
О сәнин чәкдијин аһыјды, устад!

Бир халғын, бир елин гәлбинә дөјән
Савабы танымаз, күнаһы көрмәз.
Ајағы алтында јери көрмәјән
Башынын үстүндә Аллаһы көрмәз!

Гәлбим сәксәкәдә, гудағым сәсдә,
Думаным дүнјаја сығасы дејил.

Бир гарыш от галха гəбримин үстə
Бу дəһшəт жадымдан чыхасы дежил!

Ким олуб бу гəдər гудурмуш, харын,
Кəрəсəн ким салыб буну ағыла.
Пејгəмбər нəфəсли бир сənəткарын
Мəзары сөкүлə, гəбри дағыла!

Мин дағын туфаны, мин дағын гары,
Өрт-басдыр едəммəз бу зүлмү гəти,
Дунјанын əн чанлы чинајəткaры
Валлаһ тəрəтмəзди бу хəјанəти!

Кəр жағы нə гəдər гургулар гуруб,
Фəнди баш тутанда əл чалыб, Аллах!
Кəр устaд нə гəдər учaдa дуруб,
Кəр дүшмən нə гəдər атчалыб, Аллах!

Галмышыг əлиндə кəдəрин, јасын,
Чəкилмир нə дəрди, нə дағы белə.
“Фəлəк” Əлəскəртəк ода салмасын
Нə хəстəни белə, нə сағы белə!”

Һагсызлыг одунда сызлајан нə чох,
Нə гəдər кəр əлүм-итим олармыш.
Тəкчə кəрпəлэр јох, балачалар јох,
Гəбирлэр өзү дə јетим олармыш!

Гулағы кар олуб нəғмəнин. сəсин.
Јаралы кəнлүмүн дунјаны јохдур.
Сəсинə бир маһал јығылан кəсин
Јанында бир нəфər һəјаны јохдур!

Гынама бизлəri устaд,
Заман бəд кəлди, бəд кəлди.
Кəз ачмаға вахт олмады,
Думан бəд кəлди, бəд кəлди.

Ахды сели, јағды гары,
Сəмти дөндү бизə сары.
Зүлүм кəссин зүлүмкaры
Јаман бəд кəлди, бəд кəлди.

Өлүм олду, итим олду,
Аталылар јетим олду.
Мүхəннəтдəн бир ним олду,
Туфан бəд кəлди, бəд кəлди.

Әнвәр РЗА

АШЫГ ӨЛӘСКӘРИН ШӘКЛИ

*Ашыг Өләскәрин јекәнә
фотошәклинин Пјатигорскда
Лермонтов музејиндә сахланмасы
күман едилирди.*

Адын Елбрусдан уча, гәлбими?
Кәлмишәм далынча, сән јохсан орда.
Күманлар, шүбһәләр једи гәлбими—
һардасан, ај ашыг, һардасан, һарда?

Шәклин јел апармыш бир јарпагдыр ки,
Тапылмыр, дојунча охшайым, севим.
Сәни ахтармагдан нечә вахтдыр ки,
Музејләр, архивләр олубдур свим.

Баһар чәмәнләрә мин илмә чалыб,
Јолумун үстүндә бәнөвшәтәк бит.
Көзүм бәләдчинин ағзында галыб,
Бу да сон һәјәчан, бу да сон үмид.

Доғмалыг дујулур бурда һәр шејдә.
Елә тәләсирәм олурам чандан.
Бәләдчи данышыр: Бизим музејдә
Ашыг вар, ашыг вар Азәрбајчандан.

Хејли интизарда сахлајыб мәни
Күлүб нәфәсини бир дә дәрди о.
Бу да сизин ашыг, — ачыб пәрдәни
Дивардан асылмыш саз көстәрди о.

Ашыг, саздан руһун кен дүшә билмәз.
Бу телләр динәндә сән дә динмисән.
Шәклини ахтармаг әбәсмиш, әбәс –
Чүнки әбәдилик саза дәнмүсән.

Бир сөзүн сәмтини мин јерә јоздум,
Сәфәрим гәрибә бир ојун олду.
Бурда һәм газандым, һәм дә удуддум,
Кәдәрим севинчлә гол-бојун олду.

Ислам САДЫГ

"АДЫМ ӘЛӘСКӘРДИ, КӨЈЧӘ МАҒАЛЫМ"

Ашым Әләскәрдин руһуна

Сән көрән Көјчә нә кәзир,
Бәд кәлиб или Көјчәнин.
Көр һачанды јижәсизди
Көчүбдү ели Көјчәнин.

Бинәсизди јайлағлары,
Обасызды ојлағлары.
Саламламыр гонағлары,
Тутулуб дили Көјчәнин.

Зирвәләрин дурур гары,
Достларынын јох илгары.

Әјилибди шаһ вугары,
Сыныбды бели Көјчәнин.

Хәзәлләри ғызыллашыр,
Јараларым сызылдашыр,
Арылары ызылдашыр,
Ачылмыр күлү Көјчәнин.

Гејрәтимиз әл алтында,
Нијә галдыг дил алтында.
Тикан вармыш күл алтында.
Ганады әли Көјчәнин.

Ғына бизи, аға, сына
Дола даша, даға, сына.
Һардајмышыг, јахасына
Дарашыб зәли Көјчәнин.

Үзүмзә чәкиб пәрде,
Нә гәдәр дөзәк бу дәрде.
Дәлилији көрән бир дә
Тутармы дәли Көјчәнин.

Ајкүн АБДУЛЛАГЫЗЫ

ӘЛӘСКӘР

Јаландан саз тутуб, сөз сөјләмәди,
Илһамыны һагдан алды Әләскәр.
Сазы сол дөшүнүн үстүнә басыб,
Јанан үрәјини чалды Әләскәр.

Көрдү лаласынын јанан үзләрин,
Алды гадасыны хумар көзләрин.
Чәкди ширәсини ширин сөзләрин,
Онунчун шәкәрди, балды Әләскәр.

Көр кимләр, көр кимләр атды Көјчәни,
Јагы дүшмән кәлиб тутду Көјчәни.
Јенә гучағында јатды Көјчәнин,
Гәбрилә Көјчәдә галды Әләскәр.

Солтан АББАС

ЧЕШМӘЛӘНДИН ҮРӘКЛӘРДӘ

Ашыг Әләскәрә

Күндүзләр дән, ахшамлар сөз үјүтдүн,
Чыраг кечди, јана-јана сән өтдүн,
Халгын илһам чөләнкини бөјүтдүн,
Алышдын ел атәшинә,
Дөндүн сәнәт күнәшинә.

Каинатын гојнундакы дәринлик,
Көзәлләрин дилиндәки ширинлик,
Гызылкүлүн чөһрәсиндән күлкүнлүк
Ахды, һопду сөзләринә,
Зәр пајладың сөз јеринә.

Дәрә кечдин, зирвә ашдын, дүз јордун,
Нечә ашыг додағында сөз јордун,
Сыраланды мисра-мисра сөз ордун—
Сәркәрдәси—тәчнисләрин!
Һеј узанды мәчлисләрин.

Адын дилдә, сазын әлдә дил ачды,
Арзуларын күлабланыб күл ачды,
Сөз булағын дашы дәлиб јол ачды.
Мин көз ачдын чичәкләрдә,
Чешмәләндиң үрәкләрдә.

ӘЛӘСКӘР БИНӘЛИ ДАҒЛАР

Күләк тапдағындан, гар тапдағындан
Дағларын бир үзү буз дөјөнәкли.
Күнәш төкүмүндән, нур тапдағындан
Олубдур бир үзү күл дөшәнәкли.

Галхыб учаланар һеј ашрым-ашрым,
Јоллары енишдән, јохушдан кечәр.
Зирвә—гылынч-гылынч,
дөш—шырым-шырым,
Чешмәси булушдан су алыб ичәр.

Дағын дағ дөзүмү, дағын үмиди
Јерин бағрындадыр, јерин тәкиндә.
О дашлар, гајалар сәси-үнүдү,
Күләкләр диндирир гавалтәк инди.

Гышда гар, баһарда күллә бәзәнәр,
Синәси Әләскәр бинәли дағлар.
Елә өмрүмүз дә сизә бәнзәјәр,
Јанағы нәнәмтәк а нәмли дағлар,
Бабам Короғлу тәк синәли дағлар!

Һәмид АББАС

ОЛМАЛЫДЫР!

*Бојук сәнәткар Ашыг Әләскәрин
анадан олмасынын 175 иллији
мүнәсибәтилә*

Әлинә саз алан кәсин,
Гәлбиндә сөз олан кәсин,
Булуд кими долан кәсин
Јағышы бол олмалыдыр!

Сејр ејләјиб асиманы,
Нәзмә чәксә нәр инсаны.
Һәр кәлмәси, һәр дастаны
Гәнд, шәрбәт, бал олмалыдыр!

Биканәсә дәрдә, гәмә,
Беләсинә ашыг демә.
Тохунанда мизраб симә,
Көз јашы сел олмалыдыр!

Сөз синәдә бишиб кәлсә,
Үрәкдән су ичиб кәлсә,
Даш-гајаны дешиб кәлсә,
Гијмәтдә лә'л олмалыдыр!

Сөз гошмаса мәрд елләрә,
Бәнзәмәсә кур селләрә.
Охшамаса Әләскәрә —
Динмәјиб лал олмалыдыр!

12.05.1998

Əли ВƏКИЛ

АШЫГ ƏЛƏСКƏР КҮЧƏСИ

Доғма Бакымыза хош кәлдин, устад,
Чохдан көзләјирдик сәнин јолуну.
Сәнәт зирвәсинә јүксәлдин, устад,
Елләр алгышлады одлар оғлуну.

Адынла бир маһал дилләрә дүшдү,
Нәғмәләр јаратдын сән јана-јана.
Јолун шәһәрләрә, елләрә дүшдү,
Көнүлдән вурулдун Азәрбајчана.

Бакыда адына јени бир күчә,
Хәзәр саһилиндә кәз мәчлисләри.
Өмүр сүр сәнәтә анд ичә-ичә,
Сәнсиз олмајыбдыр сөз мәчлисләри.

*“Вар олсун Гарабаг әчәб сәфады,
Баша Хачын ахар, ајага Гаргар.
Көјчә гар әлиндән зара кәлибдир,
Муған һәсрәт чәкир а јага гар, гар”*

Нә көзәл демисән, ај устад буну,
Доғма Гарабағы сеvirдин гәлбдән,
Јазыб јаддашына кайнат буну,
Үрәкдән вәсф етдин о дијары сән.

Улу көјчәлиләр дүшәндә дара,
Саһибсиз гојдулар бүстүнү сәнин.
Һеч кәс билмәди ки, јолланыр һара?
Бош галды бир маһал — доғма вәтәнин.

Сүкута гәрг олуб Афкилсә кәнди,
Гојнунда бир даһа өтмәјчәк саз.
Гәфилдән кәсдиләр бәрәни, бәнди,
Көјчәдә һакимди инди гар, ајаз.

Очағын Көјчәдә, сөзүн Бакыда,
Дәрди вар о јерин, доғма дијарын.

Нәгмән үрәкләрдә, өзүн Бақыда,
Галыб интизарда бүстүн, мезарын.

Гәзәбдән чаглайыр сөзүн үммантәк,
Унуда билмирсән елин дәрдини.
Көксүндә сызлайыр, агрыйыр үрәк,
Чәк устад, чәк Көјчә көлүн дәрдини.

Көнлүнү диндирән маһал бошалды.
Хәјала гәрг олуб Ашыг Алы да.
Сәнин тој етдијин көндләр бош галды.
Һејрәтдән мат галыб Ашыг Алы да.

Нејләјәк, нејләјәк, ај устадларым,
Орда гәбринизә тохуначаглар.
Сиз шәһрәт чәләнким, фәхрим, вугарым,
Бу дәрждән торпаг да, даш да од алар.

Јаша бу торпагда, Бакымызда сән,
Әл вер Низамијә, Сәмәд Вурғуна.
Ели вәсф еләдин телли сазда сән,
Анадыр сизләрә бу дијар, ана.

Хош кәлдин! Сөјләјир Хәзәрим сәнә,
Нәриман, Нәсими, Мирзә Фәтәли.
Төһфәдир һәр гошман, сазын Вәтәнә,
Алды саламыны Сабир һејкәли.

Хан гызы Натәван, Үзејир бурда,
Халгыма бәллидир ешгин, әмәлин.
Шәһрәт јаранмысан бу доғма јурда,
Кәзсин сим үстүндә јенә сол әлин.

Јанвар 1998

ӘЛӘСКӘР

Әлиндән дүшмәди мөһәббәт чамы,
Чағлады үммантәк ешги, илһамы,
Адыны һөрмәтлә јад едир һамы,
Јолуну гәлбләрдән салды Әләскәр.

Көзләри јолларда, гулағы сәсдә,
Көнлү ахтарышда, көнлү һәвәсдә,
Һәрдән дә дајаныб бир булаг үстә,
Дәриндән хәјала далды Әләскәр.

Ајрылыг гәлбини чәкәндә дара,
Галхды Шаһдағына, галхды Гошгара,
Көнүшән вурулду доғма дијара,
Илһамы елиндән алды Әләскәр.

О шөһрәт јаранды гәдим Көјчәјә,
Сөз гошду көзәлә, күлә, чичәјә,

Үрәк телләрини диндирсин дејә,
Сазы сол дөшүндә чалды Әләскәр.

Әли Вәкил, одур өлмәз устадын,
Саз-сөз мәчлисиндә чәкилсин адын,
Ох олуб көзүнә јағынын, јашын,
Севән үрәкләрдә галды Әләскәр.

20 ијун 1972

Бәһмән ВӘТӘНОҒЛУ

ӘЛӘСКӘРИН ГОШМАСЫ

Чәмәнзарды чәмәнзарын ичиндә,
Илк баһарды илк баһарын ичиндә,
Ширин-ширин гошмаларын ичиндә,
Јенә тәкди Әләскәрин гошмасы,
Нә гәшәнкди Әләскәрин гошмасы.

Шадлыг бизи тәрк еләсә дәрбәдәр,
Дада јетир јенә гоча Әләскәр!
Јахамыздан јапышанда гәм-кәдәр,
Севинчимиз Әләскәрин гошмасы,
Саф инчимиз Әләскәрин гошмасы.

Бизи үзү ағ јарадыб ше'рдән,
Мин бәһәрли бағ јарадыб ше'рдән.

58

Халгым бөјүк дағ јарадыб ше'рдән.
Бир лаләди Әләскәрин гошмасы.
Шәләләди Әләскәрин гошмасы.

Бир чилвәли сона көрсә көзүмүз.
Көнүл вериб ше'р јазсағ өзүмүз,
Өзүмүздән түкәнәндә сөзүмүз,
Дада јетир Әләскәрин гошмасы,
Әлдән тутур Әләскәрин гошмасы.

Чаванлығын дәли ганлы күнләри,
Ешгә дүшүб долашанда сәрсәри,
Гәлбимизә од вуранда бир Пәри,
Јада дүшүр Әләскәрин гошмасы.
Тез јетишир Әләскәрин гошмасы.

Доландыгча Азәрбајчан елиндә,
Чәмәниндә, чичәјиндә, чөлүндә,
Дағ јолунда, кәһәр атын белиндә,
Зүмзүмәмиз Әләскәрин гошмасы.
Зәнкуләмиз Әләскәрин гошмасы.

59

КӘМАЛӘ

АШЫГ ӘЛӘСКӘРӘ

Чешмәләр башына гызлар доланыр,
Ашыг Әләскәрим ядыма дүшүр.
Кимин синәсиндә бир саз чалыныр,
Ашыг Әләскәрим ядыма дүшүр.

Көјчә маһалынын саз устадыјды,
Гошма устадыјды, сөз устадыјды.
Һәр тәзә ашыгын өз устадыјды,
Ашыг Әләскәрим ядыма дүшүр.

Тојда сөз гошарды тәзә кәлиңә,
О бир гардаш иди гыза, кәлиңә.
Көзәлләр күл дәриб тахыр телиңә,
Ашыг Әләскәрим ядыма дүшүр.

Ону көрмәмишәм бу дүнјада мән,
Амма танымышам нәғмәләриндән.
Одур бу көнлүмү пәришан едән,
Ашыг Әләскәрим ядыма дүшүр.

Ашыг, нијә белә “Кәрәми” чалдын?
О нараһат руһлу қорамы чалдын?
Елә бил сағалмаз јарамы чалдын,
Ашыг Әләскәрим ядыма дүшүр.

Өтәчәк әсрләр, өтәчәк илләр,
Кәләчәк, кедәчәк дүнјадан елләр.
Јашыл чәмәнләрә дејәчәк күлләр;
Ашыг Әләскәрим ядыма дүшүр.

Јашајыр јурдумун саз һавасында,
Сәнәтин сөнмәјән нур сәмасында.
Олсам бу дүнјанын мән һарасында,
Ашыг Әләскәрим ядыма дүшүр.

Əли Гурбан ДАСТАНЧЫ

ƏЛƏСКƏР ДƏ ГАЛА, АЛЫ ДА ГАЛА

Додагдәймәз тәчнис

Рәнки елә чәк ки, нахыш чәкөндө,
Яшылы да гала, алы да гала!
Али нијјәтинлә кәтир атәшә,
Һијләни дә гала, алы да гала.

Дәрјаларда ләнкәрләнәр гыса сал,
Чајда кәздир, араны да гыса сал,
Дағал сәнә кәләк кәлсә гисас ал,
Сән дә кәл кәләји, алы дағала!

Нечәләр јар деди, әршә чәкилди,
Əли, хәјалыны әршә чәк, илди,
Һәрә нечә тағла әршә чәкилди,
Əләскәр дә гала, Алы да гала!

Нојабр 1981
Кәлбәчәр

Микајыл РӘҺИМЛИ

КӨЈЧƏ МАҒАЛЫНДАН КƏЛДИ БИР СƏДА

*“Адм Әләскәрди, Көјчә мағалым,
Доланым башына мән гадан алым.
Сәнин һәсрәтинлә мәчнун хәјалым,
Пәрванә тәк шәбустанлар доланыр”.*

Ашыг Әләскәр.

Бабам, о мағалдан әсәр галмајыб,
Дашнаклар јурдуну талан етдиләр.
Заман гисасыны һәлә алмајыб,
Сөкүб мөзарыны виран етдиләр...

Кечә көчү салан де һансы әлди,
Нәвән, нәтичән дә ахышыб кәлди.
Фикирләр ох кими гәлбими дәлди,
О дағлар, дәрәләр түғјан етдиләр...

Бабам, торпагынын дашы ағлады,
Аналар яс тутуб гара бағлады.
Елин фәрјад сәси гәлби дағлады,
Әсрин диванына фәған етдиләр...

Арада достлуг јох, нифаг әкдиләр,
Мәрһәмәт һиссини гәлбдән чәкдиләр.
Ганлар ахытдылар, ганлар төкдүләр,
Көрнәни ганына гәлтан етдиләр...

Дедиләр гачгынлар думана дүшүб,
Кечә гаранлығы борана дүшүб.
Јашамағ үмиди күмана дүшүб,
Нанкор гоншулардан аман етдиләр...

Көјчә маһалындан кәлди бир сәда:
"Амандыр вермәјин мәни сиз бада".
Микајыл, сәрвәтин верилиб јада,
Сән гәлби көврәји шан-шан етдиләр...

Елдар ҺӘСӘНЛИ

КӘДӘЛӘР БИЗИ

Устад Ашығ Әләскәрә

Гәбрин нурла долсун Әләскәр дәдә,
Бәјәнмир һижләкәр кәдәләр бизи.
Мин бөһтан јағдырыр, мин ган ејләјир
Тәбдән-тәбә салыр һәдәләр бизи.

Һәр тини дүшәндә нәр мәнәм дејир,
Киши мәнәм дејир, әр мәнәм дејир,
Алтун мәнәм дејир, зәр мәнәм дејир,
Дәрд тутар үрәкдән зәдәләр бизи.

Кәндә којха сечдик, јүзбашы сечдик,
Гамәти сәрви бој, дүз башы сечдик,
Тәлхәјин, алчағын сирдашы сечдик,
Тәләдән дырнаға дидәләр бизи.

Ҳасэнли, сечмирсэн думаны һисдөн,
Јахшыны јамандан, јаманы писдөн,
Бабалар дүз сечиб гызылы мисдөн,
Бу јердө гынајар дөдөлөр бизи.

Сулидин ГАСЫМЛЫ

АШЫГ ӘЛӘСКӘРӘ

Көрдү зөманәни дөрдли, килејли.
Күскүн көнүлләри алды сазында.
Динди Хәстә Гасым, чағлады Аббас,
Алы бир јаныглы халды сазында.

Накам мәһәббәти килеј-күзарлы,
Бәхтинин күнеји боранлы, гарлы,
Ичи хәзәл-хәзәл, чөлү баһарлы
Бир нискил, бир һәсрәт галды сазында.

“Јаныг Көрәми”дә көкләнди гәми,
Дағлар губарыјды јохса “Дилгәми”,
“Мисри” зили олду, “Дүбејти” бәми,
“Сарытел” шәкәрди, балды сазында.

Илһама сығынды, елә күвәнди,
Учурду сорағы бәрәни, бәнди,
Тач олду Көјчәјә Ағкилсә кәнди,
Бир елин дәрдини чалды сазында.

Ислам ТҮРКАЈ

ДӘРДИМ ДҮНЈА ЈАШЫНДАЈМЫШ

Ашимг Әләскәрә

Өмрүм-күнүм олду талан,
Дүшмәнләрим јалан, јалан!
Һәјатыма балта чалан
Очағымын башындајмыш.

Көр нәләрди, нәләр, варым,—
Көздә чәним, башда гарым.
Гәлбимдәки ағрыларым
Демә дүнја јашындајмыш!

Исти-сојуг, ширин-ачы
Һамсы бирди: гардаш-бачы.
Көнлүмүнсә еһтијачы
Көрмәмишәм, гаршымдајмыш.

Ислам—диним, Түркај—адым.
Ничран—достум, гэм—устадым.
Чох чалышыб-чабаладым,
Һәҗат да өз ишиндәҗмиш!

1989

Адил ЧӘМИЛ

АШЫГ ӘЛӘСКӘР

Опруг лампа сөнәрдн
Гыҗ вуранда Әләскәр.

(Нөнәмшн сөзләриндән)

Сән бизим дағларда гајнајан булаг—
Елим дөнә-дөнә ичди көзүндән.
Сән бизим дағларда ән әзиз гонаг—
“Ағ хәләт” зирвәләр кечди көзүндән.

Булуду ағлатды шимшәк мизрабын—
Сазынын һәм бәми, һәм зили олду.
Булаг—түкәнмәјән илһам күлабын.
Зирвә—хәҗалынын мәнзилн олду.

Сәсиндә алышды дүнјанын гәми,
Һај верди һајына Горгуд дәдәмиз.
Сән елә чалдын ки, Әләскәр әми,
Һәлә дә о сазы динләјирик биз...

МӘЧЛИСӘ КӘЛСИН

Ашыг Әләскәрә

Сәһнәбаным дејиб Шаһ даға чыхдын
Шаһдағы аһ чәкиб ағлады, ашыг,
Көз јашы ахыдыб Шәмкирдә ахдын
Јохсуллуғ камыны һағлады, ашыг.

Нә етмәк, бу дүнја белә дүнјады,
Јохсул бәндәләрә мәрһәмәт етмәз.
Нә етмәк, бу дүнја тәлә дүнјады,
Тутуб, санчмағ вәрдишини тәркитмәз.

Пијада доландын Азәрбајчаны,
Һәр елдә, обада бир адет көрдүн.
Көзәлләр алдыгча чәсәддән чаны
Гијамәт үстүндән гијамәт көрдүн.

Синәси сөzlүләр ешитсин, билсин,
Јазанда Әләскәр чыхмасын јаддан.
Һамысы јығышыб мәчлисә кәлсин,
Дәрс алсын сеvimли, бөјүк уstadдан!

Ләтифә НУРАН

МӘНДӘДИ

*Бир сазым вар, јох пәрдәси, нә сими.
Ону чалыб, ким тәрпәдәр нәсим?
Фирдовси, Фүзули, Һафиз, Нәсими
Онлар да јаздыгым ајә мәндәди.*

Ашығ Әләскәр

Көрдүм көз өнүндә көзүн гүдрәтин,
Көрдүм сөз өнүндә сөзүн гүдрәтин,
Көрдүм сөз ичиндә сөзүн ибрәтин,
Онун мин мәнәјла аны мәндәди.

Көзә илһам верән һикмәт ахыны,
Руһумун пәриси, көнлүм јахыны,
Баша-баш дүнјанын сәрвәт бахымы,
Гибләкаһ нурунун аны мәндәди.

Еј мәним дәркахым, еј мәним пирим,
Еј мәним Аллаһым... еј мәним сирим,
Көзә көрүмәјән, сир олан бирим,
Руһунун аһ чөкән чаны мөндәди.

Бир нишанла мин нишанә јетишмәз,
Мин нишанла бир нишанә битишмәз,
Һәр нишанла һәр нишанә өтүшмәз,
Дујғунун ан чөкән аны мөндәди.

Елә сөзәм һәр сөзләрә бүрүнмәз,
Елә көзәм һәр көзләрә көрүнмәз,
Елә көзәм һәр көзләрә көрүнмәз,
Ујғунун чан чөкән чаны мөндәди.

Көзләринә диванә тәк доландым,
Көзләринә пәрванә тәк галандым,
Изләринә мөвланә тәк доландым,
Әләскәр дәрдини таны мөндәди.

24 апрел 1998

Халиг РӘБИМЛИ

УСТАД АШЫГ ӘЛӘСКӘРӘ

Сәнсән ше'ри илмә-илмә тохујан,
Кәрајлыны чичәк кими гохујан,
Һәр һәчвиндән ибрәт алды охујан,
Һәр гошмандан бир гыз бахды, Әләскәр.

Сәнә оғрун-оғрун бахан көзәлләр,
Сазын габағына чыхан көзәлләр,
О сәни јандырыб јахан көзәлләр,
Мәни дә јандырыб јахды, Әләскәр.

Ше'р, сәнәт сәндә дәрин көрүнүр,
Көзәл гошмаларда јарын көрүнүр,
Бах елә бу күн дә јерин көрүнүр,
Һәсрәтини чөкән чохду, Әләскәр.

Өвәзи јох бир шаирди, бир ашыг,
Чатмаз она һәр сәнәткар, һәр ашыг,
О һәм нәр шаирди, һәм дә нәр ашыг,
Илаһидән кәлән һагды Өләскәр.

Јусиф НӘФМӘКАР

ӘЛӘСКӘР

Сәнәт мејданында ғыфылбәнд дејиб
Нечәсинин сазын ғырдын, Өләскәр.
Кәздин оба-оба ели-елаты,
Һәр јердә әдаләт сордун, Өләскәр.

Сән он беш јашында саз алдын әлә,
Руһуну, гәлбини һопдурдун телә,
Ахды көзләриндән јаш килә-килә;
Һагсызлыглар көрүб долдун, Өләскәр.

Сазына доггуз сим дүзәрдин өзүн,
Али мәчлисләрдә шаһ олду сөзүн.
Устадын Алыны бағладын бир күн
Устадлар устады олдун, Өләскәр.

Лүз беш ил "савадсыз" яшадын амма,
Демә ки, аз јаздын, сазындан умма.
Јаздын нечә төчнис, нечә мүәмма,
Бир һикмәт галасы гурдун, Әләскәр.

Ше'рә сәркәрдәлик-бәхтин, һәјатын,
Биллур мисраларын—тојун, бүсатын,
Сазла сөз-силаһын, дөјүш сурсатын,
Ашыглар, шаирләр-ордун, Әләскәр.

Фүзули РАМАЗАНОВЛУ

САХЛАР ӘЛӘСКӘР

Сазына, сөзүнә көнүл бағладым,
Гаршымда мил дурду дағлар, Әләскәр.
Ешгинә нәғмәләр гошдуғун елләр
Дүз әһди-илгарын сахлар, Әләскәр.

Адыны ешидиб күлдү јайлаглар,
Күл ачды, күлләнди бағчалар, бағлар.
Дил ачды, дилләнди бузлу булаглар
Көзәлләр әһд-пејман бағлар Әләскәр.

Хәјал минилләрә апарды мәни,
Чатылды синәмдә илһамын дәми.
Кәрәмин наләси, Дилгәмин гәми
Јолчуну јолундан сахлар, Әләскәр.

Истәдим гәбрини зијарәт едәм,
Әләскәр нәғмәли дилләрлә өтәм.
Бахдым доғма јурда гәрибди вәтән,
Көзүм-бу һәсрәтлә ағлар, Әләскәр.

Исмихан ДИДЭРКИН

АШЫГ ЭЛЭСКӨРӨ

Долашдыгча дијар-дијар,
Сөндөн алдым сорағы мөн.
Ешгин илө нахышладым
Нечө бөјаз варағы мөн.

Дајаг олдун дизлэримө,
Рөвнөг вердин сөзлэримө,
Нур еләдим көзлэримө,
Андырдығын чырағы мөн.

Бир баг салдын һөр вахт баһар,
Шөлаләсән чошар, чағлар,
Сәнөт мүлкү: уча дағлар,
Зирвәси сән, ајағы мөн.

Сөррафысан дүрданенин,
Мөрданәси мөрданенин,
Ше'р адланан бүтханенин
Зинәти сән, бојағы мөн.

Исмиханам, пирләнирәм,
Күлшәниндә кирләнирәм,
Чазибәндә һәрләнирәм
Күнөбахан сајағы мөн.

Елдар ИСМАЈЫЛ

АШЫГ ӘЛӘСКӘР

*Һәр чәтин мәгамда, чәтин аягда
Бөжүк Әләскәри чагырдыг дада!*

Сөйлә бу хәбәрдән вармы хәбәрин?
Яғылар гәсдәди, Ашыг Әләскәр!
Вахт елә кәтириб кечмир сөзүмүз,
Сазымыз пәсдәди, Ашыг Әләскәр!

Үнләдим сојуну доғма елләрин,
Сазыны динләдим мин-мин илләрин.
Дилсиз гајаларын, мәчнун чөлләрин,
Гулағы сәсдәди, Ашыг Әләскәр!

Истәрәм алышым, одланым-јаным,
Ајрылыг һөкмүнә дөзмүр вичданым.

Сәндән нә кизләдим, сәндән нә даным,
Елим көч үстәди, Ашыг Әләскәр!

Нә олду бу елләр үз-үзә дурду?
Күнаһкар ким олду, ким кәләк гурду?
"Вар олсун Гарабағ" - дедијин јурду
"Тоншулар истәди, Ашыг Әләскәр!"

Һәр илим, һәр дөврүм, заманым сәнсэн,
Елдарам, тәбибим, лоғманым сәнсэн.
Елин дар күнүндә күманым сәнсэн,
Көјчәмиз хәстәди, Ашыг Әләскәр!

ӘЛӘСКӘР ДӘДӘ

*Дәдә Әләскәрин 175 иллији
мүнәсибәтилә*

Һакимсән ше'римин шаһ отағында,
Һәр кәс ат ојнатмаз сөз јајлағында...
Сәнәтин әлчатмаз учалығында
Галасан, сәнкәрсән, дәдә Әләскәр!

Ана лајласынын бешијиндәсән,
Бу дәрдин ичиндә, ешијиндәсән.
Јенә дә Көјчәнин кешијиндәсән,
Әлчатмаз һүнәрсән, Әләскәр дәдә!

Руһуна сөјләрәм һекајәтими,
Намәрдләр тапдајыб сәадәтими.
Танры дәрқаһына шикајәтими
Бәј оллам кәндәрсән, дәдә Әләскәр!

Сонсуз бир истәклә бағлысан елә,
Бу зарынч елләрә бир дуа елә.
Аловсуз, түстүсүз јанырсан елә,
Сән ки сәмәндәрсән, Әләскәр дәдә!

Ишығлы әләмин шаһ вугарысан,
Ешгин, мәһәббәтин илк баһарысан.
Јенә сөз мүлкүнүн бајрағдарысан,
Күнәшли сәһәрсән, Әләскәр дәдә!

Мисралар балланыр бу дилдә белә,
Фәрһад Ширин демәз һәр дилдә белә...
Тарихләр доланса мин ил дә белә
Дилләрдә әзбәрсән, Әләскәр дәдә!

Сәнсән һағт ашиги, шөһрәтли, адлы,
Мәһрача јөн туган гартал ганадлы.
Низами илһамлы, Фүзули одлу
Дәдә Әләскәрсән, Әләскәр дәдә!

Мин аләм јашатдын бир өз дүнјанда,
Күрәсән, атәшсән од-көз дүнјанда...
Өз сәнәт дүнјанда, өз сөз дүнјанда
Дүнјалар гәдәрсән Әләскәр дәдә!

Мә'насан, һејрәтсән ај даһи уstad,
Гошманын, төчнисин пәнаһи уstad.
Бу улу сәнәтин аллаһи уstad...
Әбәди өндәрсән, Әләскәр дәдә!

Ислам Садыг. Саз дүнјасы, сөз зирвәси (Өн сөз)	5
Осман Сарывәлли. О кимди башымда чалыр, чағырыр	8
Зодлу Мирзә Бәјләр. Әләскәр	12
Ирәванлы Мирмәчид. Әләскәр	15
Ашыг Шәмшир. Әләскәр	16
Ләл әләнди	18
Мискин Вәли. Әләскәрди	20
Һәсән Хәјаллы. Әләскәр	22
Әһмәд Чәмил. Гоча ашыг	24
Микајыл Азафлы. Әләскәр баба	27
Һүсәјн Ариф. Ашыг Әләскәрә	29
Ашыг Әкбәр. Сәнин	32
Мәммәд Аслан. һејрәт	34
Сабир Рүстәмханлы. Әләскәр очағында	36
Зәлимхан Јагуб. Јетим мөзар	37
Әнвәр Рза. Ашыг Әләскәрин шәкли	42
Ислам Садыг. "Адым Әләскәрди, Көјчә маһалым"	44
Ајкүн Абдуллагызы. Әләскәр	46
Солтан Аббас. Чешмәләндин үрәкләрдә	47
Әләскәр бинәли дағлар	49

Һәмид Аббас. Олмалыдыр	50
Әли Вәкил. Ашыг Әләскәр күчәси	52
Әләскәр	56
Бәһмән Вәтәноғлу. Әләскәрин гошмасы	58
Кәмалә. Ашыг Әләскәрә	60
Әли Гурбан Дастанчы. Әләскәр дә гала, Алы да гала	62
Микајыл Рәһимли. Көјчә маһалындан кәлди бир сәда	63
Елдар Һәсәнли. Кәдәләр бизи	65
Сулидин Гасымлы. Ашыг Әләскәрә	67
Ислам Түркај. Дәрдим дүнја јашындајмыш	69
Адил Чәмил. Ашыг Әләскәр	71
Фәзаил Исмајыл Бөјүккиши. Мәчлисә кәлсин	73
Ләтифә Нуран. Мәндәди	75
Халиг Рәһимли. Устад Ашыг Әләскәрә	77
Јусиф Нәғмәкар. Әләскәр	79
Фүзули Рамазаноглу. Сахлар, Әләскәр	81
Исмихан Дидәржин. Ашыг Әләскәрә	82
Елдар Исмајыл. Ашыг Әләскәр	84
Әләскәр дедә	86

Бәдди редактору
Тале МӘЛИК

Техники редактору
Зоја НӘЧӘФОВА

Корректору
Һәлимә МЕНДИЈЕВА

Јығым оператору
Илһамә КӘРИМОВА

Билгисајарда сәһифләди
Мәһәббәт ОРУЧОВ

Лығылмаға верилмиш 15.09.99
Чапа имзаланмыш 08.10.99
Офсет чап үсулу илә. Формат 70x90^{1/32}
Шәрти чап вәрәги 3,36. Учот нәшр вәрәги 3,1.
Тиражы 1000. Сифариш №15
Мүгавилә гижмәти илә.

Азәрбајчан Республикасы
Мәтбуат вә Информасија Назирлији

Азәрбајчан Дөвләт Нәшријјаты
Бакы-370005, һүсү һачыјев күчәси, 4

Азф-214049

АШЫГ
ӘЛӘСКӘРИН
АНАДАН
ОЛМАСЫНЫН
175
ИЛЛИЖИ